

Kedves gyülekezet, Kedves testvérek!

Jézus nagyon kevésszer magyarázott el példázatot. A magvető példázatának magyarázatára szüksége volt a tanítványoknak, kérték is Jézust, hogy magyarázza el nekik. Na ezzel a példázattal nem így vagyunk. Az első címzettjei a templomban összegyűlt főpapok és írástudók megértették.

Szentírás lapjain nagyhéten járunk amikor Jézus az árusoktól és nyerészkedőktől megtisztított templomba másnap visszamegy tanítani. A tanítványok odaúton meglepődnek Jézus tettén, amikor a terméketlen fügefát Jézus elszáritja. A példázatkor vagy hallgatnak, vagy nincsenek jelen, bár mivel Máté leírta ezért ott lehettek. A főpapok és az írástudók betáraztak a lefurfangosabb csöbe húzó kérdésekkel Jézus számára. Jézus ezekre olyan kérdéssel válaszolt, amelyből egyből tudta és tudtukra is adja, mi volt a főpapok szívében: a sokaság iránti megfelelés. El is akarták fogni, de féltek a sokaságtól, mert az prófétának tartotta. A sokaság sincs messze az igazságtól Jézus személyével kapcsolatban, de azért mégis annyira távol, hogy most még ne ismerje fel benne a Megváltót.

Ez az elsődlegesen főpapoknak szánt példázat az Atya-Fiú kapcsolatáról szól. Kicsoda is ő pontosan? Kinek a hatalmából, felhatalmazásából cselekszik? Ördögéből? Milyen alapon teszi? - kérdezték ezt tőle a példázat elhangzása előtt. Ebben, egy ilyesféle kíváncsiskodó légkörben hangzik el a gonosz szőlőművesek példázata.

Előttünk áll egy gazda, aki az Atya Istent példázza. A példázat alapjául szolgáló próféciaát Ézsaiás írta meg kb. 700 évvel korábban. *“Dalt éneklek kedvesemről, szerelmesem szőlőjéről. Szőlője volt kedvesemnek kövér hegyoldalon. Fölásta és megtisztította a kövektől, beültette nemes vesszővel. Közepére tornyot emelt, sajtót is vágatott benne. Várta, hogy jó szőlőt teremjen, de az vadszőlőt termett! Most azért, Jeruzsálem lakói és Júda férfiai, tegyetek igazságot köztem és a szőlőm között!”*

A gazdán azt látjuk, hogy gondoskodó, mivel vigyázta, őrizte a szőlőjét, kerítéssel vette körül, őrtornyot épített. Nem egy életunt, szakállas öregembert képzelhetünk el, kit nem érdekel mi lesz a bérbe adott szőlőjével, neki már úgy is mindegy. A gazda – Isten – rábízta az ő szőlőjétnépét az egyházra, azokra, akiket azért hívott el, hogy népéről a szőlőről gondot viseljenek. Eljött a szüret- a számonkérés ideje és ez a távoli gazda elküldte szolgálait- a prófétákat, hogy a termést- a gazda dicséretét, Istent dicsérő életet begyűjtsék, észrevegyék. De a szőlőművesek, az akkori papok a prófétákat megölték, megkövezték. Zakariás, Keresztelő János már nem élő példák Izrael történetéből a gonosz szolgák által megkövezettek, meggyilkoltakra. Jöttek az újabb szolgák is a történelem során, őket is félretették a korruprt vezetők – a szőlőművesek.

Utoljára, a fiát küldte el hozzájuk gondolva őt biztosan megbecsülik. Ennyi elküldött szolga után, nem volt jobb ötlete ennek a gazdának? Nem gondolta, hogy a fiát is kiiktatják, mint tették azt a szolgálival? Érdekes az Atya viselkedése. Szeretete? A legtöbbet, a fiát is odaadja az ő szőlőjének terméséért, jót gondolva a gonoszról, hátha a fiát megbecsülik.

Két fajta gondolkodásmód vehető észre a példázatban: 1. Enyém az egész világ önző felfogása; 2. A világ az Isten tulajdona, benne nekem csak birtokom (birtok-viszonyom) van.

ISTEN TULAJDONA, AZ ÉN BIRTOKOM

Valahogy úgy nézek mindenre, amim van, mint az a hívő kislány, aki még a könyvébe is beírta, hogy: „Kovács Piroska birtoka, Isten tulajdona.” Egyelőre most az én birtokom, mert ideadta nekem. De az Ő tulajdona, és egyszer majd visszaadom neki. És az semmi tragédiát nem jelent, hogy visszaadom. Ő tudja, hogy miért adta, és Ő tudja, hogy miért veszi vissza. Hűtlen sáfár lennék, meglopnám az Istent, ha kisajátítanám magamnak azt, ami nem az enyém, amivel csak megtisztelt, hogy rám bízta. Így gondolta el ezt a gazda a szőlőjéről, a teremtő Atya az övéiről. Mi pedig gondolhatunk úgy az életünkre, javainkra, szeretteinkre, mint az Atya ajándékára. Mint ahogyan a gazda a szőlőjére, bérbe adom, tessék, használd gyümölcstermesre, építsd, fejlődj, növekedj, abban a tudatban, hogy te az Enyém vagy! Így minden érthető gyász és fájdalom mellett tudom mondani, nem tragédia, ha visszaadom szerettemet, annak akitől kaptam. A pénzem és az anyagi tulajdonaim, nem fáj másokkal megosztani, adakozni, Istennek visszaadni, akitől kaptam, akárcsak az erőt, a képességet, tehetséget a munkámhoz, hivatásomhoz. Hiszen azért adta, hogy gyümölcsöt teremjünk, és amikor felelősségre von, meg tudjunk állni- mint ahogy erről egy másik példázat is tanít.

Két világfelfogás közül a második, ez előbbivel ellentétes világnézet:

ENYÉM AZ EGÉSZ VILÁG, ÖNZŐ FELFOGÁSA.

A jézusi tanításban ezt a szőlőművesek képviselik, kik a gazda örökségéért, akik termést- az Istennek járó dicsőséget maguknak adták meg. Onnan indul ki, hogy amit bérbe kaptak, amiért fáradoztak és megdolgoztak, azt a saját tulajdonuknak tekintették. Nincs felettem gazda- Isten enyém az egész világ, hogy csavarjunk egyet az értelmezésen: Nem is a gazda- Isten ment távolra mi kerültünk el tőle messzire, idegen földre. Így érezhetjük őszinte bűnbánattal távolinak az Istent, aki csak egy imányira van tőlünk. Mondhatnánk, hogy ez a példázat az önző harag és kapzsiság története, hiszen a gonosz szőlőművesek nem félnek a felelősségre vonástól, az elszámolástól. Nem számolnak azzal, hogy a gazda visszajöhet? Isten ítéletet

tarthat? Vajon nem bosszulja meg a gazda a szolgáinak elvett életét? A két világfelfogás között nagyon széles skála húzódik, csak a két irányát mutattam be. Végleteket minden korban tud produkálni az Istenben bízók serege és az istentelen emberiség. Ezen a skálán a két gondolkodás között mi is el tudjuk magunkat és a hallott élettörténeteinket helyezni. Olyan történetekre gondolok, hogy a Covid idején Jumbo és Lidl kampeni vásárlói újra pánik-felvásároltak, keresni kell a lisztet a polcokon. De akár az otthoni benzin felvásárlásáról szóló (vicces) híreket is említhetném.

A szőlőmunkások szemei túlláttak a fiún az örökségig. Még több kellett nekik. A gazda mindene. A Fiú elküldésében reménysugarat láthatunk. Azt a többletet, amit csak az Atya adhat meg. A kegyelmet, melyet karácsonykor is hirdetünk az Atya Isten földre küldte az Ő egyszülött Fiát. Többet küldött, mást küldött, mint amit megérdemeltek volna a szőlőmunkások, az 1. századi világ és benne a római birodalom népei. Többet kaptunk benne mi keresztyének is, 2022 szeptemberéig, amit mi elképzelnek. A biztonságot, a nyugalmat, a szeretetet és javakat, amelyeket másokkal megoszthatunk. Mert Istennek a keze nagyobb. És nem pofonra áll, mint ahogyan a szőlőműveseket elítélő főpapok gondolták, hanem adakozásra. Történt egyszer egy szegény kisfiúval, hogy egy árusnál nagy halom cseresznyét látott. Szemében vágyakozás csillant, de nem volt annyi pénze, hogy vegyen a gyümölcsből. A cseresznyeárus férfi ezt észrevette, és kedvesen megkérdezte: - Kérsz egy kis cseresznyét? A kisfiú igennel válaszolt. Az eladó azt mondta: - Tartsd a kezed! Ám a kisfiú nem nyújtotta ki a kezét. - Tartsd a kezed! - szólt megint a férfi, de a kisfiú nem moccant. Végül az árus belemarkolta cseresznyébe, majd lenyúlt, és a fiú két kezét megtöltötte gyümölccsel. Később a kisfiú nagymamája meghallotta, mi történt, és megkérdezte tőle: - De miért nem nyújtottad a kezed, amikor bízottat? Erre a kisfiú így felelt: - Mert az ő keze nagyobb, mint az enyém! Isten keze is nagyobb, mint a miénk! Sokkal többet tud adni, mint amit mi elképzelnénk.

Az enyém az egész világ felfogásában csak az örökség kell, kapjak meg mindent, de az engedelmesség, az elszámolhatóság, a felelősség nem kell. A szőlőművesek a gazda fiát, az örököszt megragadták, a szőlőn kívülre dobták, és ott ölték meg az örökségért. A főpapok akiknek első renden szólt a példázat a gonosztevőknek cselekedetükért pusztítást ítélték. Ugyanők a nagytanácsban Jézus elítélésekor erre a történetre is visszaemlékezhetnének, hiszen a gazda fiának szerepét a való életben ott előttük Jézus játssza. Őt, a Fiút, küldte az Atya megváltásunkra. Bezzeg, a keresztre feszítésekor, amikor kivonulnak vele a városon kívülre nem jut eszükbe, mit tesznek a szőlőművesek a gazda fiával: "megragadták, kidobták a szőlőn kívülre, és megölték." Az ézsaiási próféciában, amire alapozza Jézus ezt a példázatát a szőlő Jeruzsálemet is jelenti.

Jézus a példázat célba érésekor, mikor főpapok a vádat is kimondták a gonosz szőlőművesekre “rosszért rosszal fizetve pusztítsa el” őket a gazda, akkor fedte fel igazi valóját, hogy pont ő lesz az, akit napokon belül elítélnék. Nem olvasták és ezzel arra is kérdez, hogy nem értik a zsoltárt, amit mi is olvastunk és nekik ismerniük kellene: *“Az a kő, amelyet az építők megvetettek, az lett a sarokkő. Az Úrtól lett ez, csodálatos a mi szemünkben”*.

Egy szójátékot használt Jézus ebben a mondatban a kő és a fia valakinek szavak felcserélhetőek az eredeti arám beszédben. Így hangzik ez Jézus eredeti üzeneteként: Az a fiú, amelyet az építők megvetettek az lett a sarokkő. Az Úrtól lett ő, csodálatos a mi szemünkben.

Kedves gyülekezet kedves testvérek! Szemeink kire tekintenek? Tekintsünk arra a Krisztusra, akire épülünk, arra a sarokkőre, akire életünket, egyházunkat építhetjük. Ekkor történik meg, hogy a kapott gyümölcsöket nem magunknak tartjuk, elindulunk vagy még jobban megerősödünk abban a felfogásban, hogy a Világ és benne mi is az egész életünkkel Isten tulajdonai vagyunk, benne csak birtoklunk és nem bitorklunk. Hadd legyen csodálatos a mi szemünkben Krisztus, hiszen Isten többet ad, mint amit mi elképzelhetnénk. Ámen.

Kis Kendi Dávid prédikációja, mely elhangzott zwollei lutheránus templomban, 2022. szeptember 11-én.